

København, den 31. marts 2016

Sagsnr. 2015 - 3694/GGR
2. advokatkreds

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har advokat [A] på vegne af [klager] klaget over advokat Michael Hans Christensen, Lyngby.

Klagens tema:

Advokat [A] har på vegne af [klager] klaget over, at advokat Michael Hans Christensen, der repræsenterede [klager] i en arbejdsskadesag, har tilsidesat god advokatskik ved at have indgået en aftale om, at salæret skulle udgøre en procentdel af den eventuelt opnåede erstatning, og ved at have forsøgt at opkræve 520.750 kr. inkl. moms i salær for sit arbejde i sagen.

Advokat [A] har på vegne af [klager] endvidere klaget over advokat Michael Hans Christensens salær på 189.587,50 kr. inkl. moms.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 5. oktober 2015.

Sagsfremstilling:

[Klager] var i [år] og [år] over to omgange udstationeret af militæret til [udland]. Ved speciallægerklæring af [dato] fik [klager] diagnosen posttraumatisk belastningsreaktion.

Ved afgørelse af 1. november 2010 afviste Arbejdsskadestyrelsen imidlertid at anerkende [klagers] psykiske sygdom som en arbejdsskade. Arbejdsskadestyrelsen var ikke enig i den diagnose, som var stillet for [klager].

[Klager] klagede den 28. november 2010 over Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 1. november 2010.

Den 7. december 2010 meddelte Arbejdsskadestyrelsen [klager], at klagen over styrelsens afgørelse ville blive oversendt til Ankestyrelsen.

Den 7. februar 2011 traf Ankestyrelsen afgørelse i sagen, hvorefter [klagers] psykiske sygdom fortsat ikke kunne anerkendes som en erhvervssygdom. Af Ankestyrelsens afgørelse fremgik bl.a., at styrelsen heller ikke fandt, at [klager] led af posttraumatisk belastningsreaktion.

Ved afgørelse af 20. september 2011 fra [bynavns] Kommune blev [klager] tilkendt førtidspension.

Ved brev af 26. september 2011 bekræftede advokat Michael Hans Christensen over for [klager], at [advokatfirma A] ville behandle hans sag. Af brevet fremgik endvidere bl.a. følgende:

”Afregning:

Om fastsættelsen af mit honorar kan jeg oplyse om følgende:

Jeg ser min opgave som ikke alene at udføre et godt juridisk arbejde for dig, men også at give dig en økonomisk gevinst ved min medvirken. Jeg har derfor generelt den ordning, at jeg ikke vil beregne mig et salær overfor dig, hvis der ikke kommer en erstatning til udbetaling, og det skyldes, at sagen må opgives som udsigtsløs. Eventuelle udlæg betales dog efter regning.

Kommer der en erstatning til udbetaling, hvilket jeg naturligvis vil arbejde hårdt for, vil jeg beregne et salær, der tager udgangspunkt i, hvor lang tid jeg har brugt på sagen med kr. 2.250,- plus moms pr. time (taksten pt., men den reguleres løbende), men også med udgangspunkt i sagens resultat og ikke mindst, hvor stor en erstatning, der er kommet til udbetaling, så der altid er sammenhæng mellem afregningen og erstatningen. På den måde er du sikker på, at du ikke ender med en regning, der er uforholdsmæssig stor i forhold til din erstatning, mens det på den anden side er begrundet med et noget højere salær end efter medgået tid, hvor sagen er endt rigtig godt. Vejledende vil din egenbetaling i en sag overfor en ansvarlig modpart normalt aldrig overstige et beløb svarende til ca. 8 % af erstatningens størrelse.

[...]

Tidsforbrug og a contoafregning

Det er svært på forhånd at vurdere, hvor lang tid jeg skal bruge på sagen. Jeg skønner umiddelbart 15 – 20 timer. Jeg vil sende dig et nyt overslag, hvis tidsforbruget viser sig større end antaget.”

Ved brev af 6. februar 2012 til [klager] meddelte advokat Michael Hans Christensen, at han nu havde haft lejlighed til at gennemgå alle sagsakterne fra Arbejdsskadestyrelsen, Forsvarets Personeltjeneste, egen læge og Rigshospitalet. På baggrund heraf konkluderede advokat Michael Hans Christensen, at Arbejdsskadestyrelsen skulle anmodes om at genoptage behandlingen af sagen, idet der var flere af sagsakterne, som ikke indgik i Arbejdsskadestyrelsens afgørelsesgrundlag.

Ved brev af 20. februar 2012 til Arbejdsskadestyrelsen anmodede advokat Michael Hans Christensen om, at [klagers] arbejdsskadessag blev genoptaget.

Ved afgørelse af 5. april 2013 afviste Arbejdsskadestyrelsen at anerkende [klagers] sygdom som en arbejdsskade, idet Arbejdsskadestyrelsen fortsat ikke fandt, at [klager] led af posttraumatisk belastningsreaktion.

Den 11. april 2013 klagede advokat Michael Hans Christensen over Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om afvisning.

Ved brev af 25. april 2013 til advokat Michael Hans Christensen meddelte Arbejdsskadestyrelsen, at klagen over styrelsens afgørelse ville blive oversendt til Ankestyrelsen.

Den 24. maj 2013 orienterede advokat Michael Hans Christensen Ankestyrelsen om, at Arbejdsskadestyrelsen i forbindelse med afgørelsen ikke havde forelagt sagen for en lægekonsulent, hvilket i følge advokat Michael Hans Christensen var en grov sagsbehandlingsfejl, som Ankestyrelsen burde medtage i vurderingen af sagen.

Ved afgørelse af 28. juni 2013 hjemviste Ankestyrelsen sagen i sin helhed til behandling hos Arbejdsskadestyrelsen bl.a. med den begrundelse, at Arbejdsskadestyrelsen i øjeblikket

afventede et udredningsprojekt om debut af symptomer på psykisk sygdom senere end 6 måneder ved diagnosen posttraumatisk belastningsreaktion samt vedrørende posttraumatic stress disorder (PTSD) med symptomdebut mere end 6 måneder efter belastningens ophør (delayed onset PTSD). Ankestyrelsen bemærkede endvidere, at der fra politisk side var opnået enighed om at se på en lempelse af dokumentationskravet.

Ved brev af 28. august 2013 til advokat Michael Hans Christensen meddelte Arbejdsskadestyrelsen bl.a., at styrelsen havde modtaget en ny lægevidenskabelig udredningsrapport om psykiske sygdomme efter udsættelse for traumatiske hændelser, der medførte ændringer af praksis og ændringer af erhvervssygdomsfortegnelsen, og at [klagers] sag ville blive vurderet efter denne nye praksis.

Ved orienteringsbrev af 20. november 2013 til advokat Michael Hans Christensen meddelte Arbejdsskadestyrelsen, at styrelsen havde besluttet at afvente vedtagelsen af et kommende lovforslag, førend man ville træffe afgørelse i sagen.

Den 19. marts 2014 videresendte advokat Michael Hans Christensen et spørgeskema fra Arbejdsskadestyrelsen til [klager]. Advokat Michael Hans Christensen bad [klager] om at besvare spørgeskemaet og returnere det inden for den af Arbejdsskadestyrelsen fastsatte frist. Advokat Michael Hans Christensen tilbød sin hjælp, såfremt [klager] måtte have brug herfor.

Advokat Michael Hans Christensen rykkede efterfølgende [klager] et par gange for det udfyldte spørgeskema.

Den 23. august 2014 indsendte en konsulent fra [klagers fagforening] på vegne af [klager] Arbejdsskadestyrelsens spørgeskema i udfyldt stand til advokat Michael Hans Christensen. Af følgebrevet fremgik bl.a. følgende:

”Hermed sender jeg lige [klagers] besvarelse på de oplysninger ASK har bedt om i starten af året.

Det har nærmest kostet blod, sved og tårer for [klager] at tage sig sammen til at få det lavet. Jeg har hjulpet ham så godt jeg kunne.”

Den 21. oktober 2014 bad advokat Michael Hans Christensen [klager] om at udfylde endnu et skema, som Arbejdsskadestyrelsen havde sendt den 15. oktober 2014.

Den 26. november 2014 traf Arbejdsskadestyrelsen afgørelse i sagen. Af afgørelsen fremgik, at [klagers] anmeldte psykiske sygdom var omfattet af særloven for udsendte statsansatte.

Ved afgørelse af samme dag tilkendte Arbejdsskadestyrelsen [klager] 163.500 kr. i godtgørelse for varigt mén, idet [klagers] mén efter arbejdsskaden blev vurderet til 20 %.

Personalestyrelsen under Forsvarsministeriet meddelte ved brev af 9. december 2014, at [klager] foruden godtgørelsen for varigt mén fra Arbejdsskadestyrelsen også var berettiget til 794.700 kr. efter den særlige godtgørelsesordning.

Den 16. december 2014 sendte advokat Michael Hans Christensen en acontofaktura på 95.750 kr. inkl. moms til [klager] i forbindelse med afregning af henholdsvis godtgørelse for varigt mén på 163.500 kr. og erstatning fra Forsvaret på 794.700 kr.

Ved Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 30. december 2014 blev [klagers] erhvervsevnetab vurderet til 90 %, hvorfor [klager] med virkning fra den 28. april 2010 blev tilkendt et månedligt skattepligtigt beløb på 21.335 kr. i erstatning.

Samme dag sendte advokat Michael Hans Christensen en e-mail til [klager], hvori han bl.a. beskrev Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om erhvervsevnetabet. I e-mailen stod endvidere følgende:

”Men samlet set er det en erstatning på 4,3 mio. oveni det som du allerede har fået udbetalt. Det er da en værdig måde at starte det nye år på ☺ også selv om der skal betales lidt salær (Jeg forventer kr. 340.000 + moms jf. vores aftale). Du vil dog kunne fradrage 1/3 af denne faktura på din selvangivelse, idet advokatbistanden til dels er medgået til at skaffe dig en arbejdsindtægt.”

Den 12. januar 2015 anmodede en konsulent fra [klagers fagforening] på vegne af [klager] advokat Michael Hans Christensen om at indsende den underskrevne samarbejdsaftale, idet det blev forventet, at der heri var en salæraftale. Endvidere blev advokat Michael Hans

Christensen anmodet om at indsende en specificeret regning for de ydelser og det timeforbrug, som [advokatfirma A] havde brugt på [klagers] sag.

Samme dag sendte advokat Michael Hans Christensen kopi af ordrebekræftelsen af 26. september 2011 indgået med [klager] til [klagers fagforening]. Advokat Michael Hans Christensen bemærkede endvidere, at han løbende havde været i telefonisk kontakt med [klager] omkring både sagen og salæret.

Hertil svarede [klagers fagforening], at de havde brug for at vide, om det i ordrebekræftelsen estimerede tidsforbrug på 15-20 timer var overskredet, og i givet fald med hvor meget.

Som svar herpå skrev advokat Michael Hans Christensen – fortsat samme dag – at han endnu ikke havde gennemgået tidsregnskabet nøje, men at det umiddelbart viste et tidsforbrug på omkring 28 timer. Advokat Michael Hans Christensen bemærkede endvidere, at timeprisen gennem årene var reguleret til 2.900 kr. ekskl. moms.

Ved Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 3. februar 2015 fik [klager] kapitaliseret det størst mulige beløb af sin løbende erstatning for tab af erhvervsevne, hvilket pr. 1. marts 2015 udgjorde 1.731.772 kr.

Med henvisning til Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 30. december 2014 meddelte styrelsen endvidere den 3. februar 2015, at [klager] efter refusion til Udbetaling Danmark og tilbageholdelse til kildeskat ville få udbetalt 567.412 kr.

Den 20. februar 2015 skrev advokat Michael Hans Christensen følgende til [klager]:

”Som aftalt ved vores seneste telefonsamtale har jeg nu kontaktet [X] fra [klagers fagforening] vedr. salær for det beløb (1,7 mio.) du snart får udbetalt for kapitalisering af dit erhvervsevnetab.

[X] har fortalt at hun ikke er i en position hvor hun kan drøfte salær på dine vegne, og derfor skriver jeg denne med til dig med [X] på cc, for at fortælle hvad jeg forventer at gøre.

Jeg forventer at nedsætte mit salær i forbindelse med denne store udbetaling fra 8 % til 4 %, således at der kun beregnes 4 % salær denne gang.

Du har betalt en del i salær, men din sag er ikke færdig, og derfor er det vigtigt for mig at der er dækning for de timer som kommer til at gå med de næste led i sagen.

Vi har ansøgt FEK om kulancemæssig erstatning for svie og smerte. Det spørgsmål ligger til vurdering (ikke kun i din sag, men i alle sager) hos [advokatfirma B] og ministeriet, som skal vurdere om det krav er forældet. Det er der ikke taget højde for i den nye særlov. Jeg taler løbende med FEK om dette (senest i går) og jeg forventer en del tidsforbrug, og måske også en stævning på det spørgsmål – lidt afhængigt af hvad ministeriet og FEK beslutter.

Hvis din arbejdsskade var sket i dag, ville du være berettiget til tilskadekomstpension eller noget der ligner. Det har du ikke fået. Dette spørgsmål er heller ikke afklaret i den nye særlov, og vi afventer i øjeblikket svar i en prøvesag omkring dette. Det kan have betydning for dig, og jeg forventer også en del tidsforbrug på denne del af sagen.

Jeg håber du vil glæde dig over at vi kun beregner halvt salær i forhold til det aftalte på denne store udbetaling, og at vi kører videre med sagen på fuld kraft og forsøger at hente så meget erstatning hjem til dig som muligt.

Giv mig lige en bekræftelse på at du er enig.”

Under henvisning til Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 3. februar 2015, hvor [klagers] erhvervsevnetab blev kapitaliseret med 50 %, anmodede advokat Michael Hans Christensen den 26. februar 2015 Arbejdsskadestyrelsen om at genoptage sagen og foretage en kønsneutral kapitalisering.

I e-mail af 10. marts 2015 til [klager] orienterede advokat Michael Hans Christensen om, at han havde modtaget 1.731.772 kr. fra Arbejdsskadestyrelsen. Advokat Michael Hans Christensen bemærkede i den forbindelse, at han havde tilladt sig at modregne et acontosalær i den modtagne udbetaling, hvorfor restbeløbet på 1.645.184,50 kr. ville blive overført til [klagers] kreditorbeskyttede konto. Vedhæftet var fakturaen for acontosalæret, hvoraf fremgik, at advokat Michael Hans Christensen havde beregnet sig et acontosalær på 86.587,50 kr. inkl. moms.

Ved afgørelse af 19. marts 2015 ændrede Arbejdsskadestyrelsen afgørelsen af 3. februar 2015, idet der ved beregningen af [klagers] engangsbeløb beklageligvis var blevet anvendt

en forkert kapitaliseringsfaktor. [Klager] havde som følge heraf krav på yderligere 21.193 kr.

Den 22. april 2015 skrev advokat Michael Hans Christensen bl.a. følgende til [klager]:

"I fortsættelse af mail g.d. skal jeg herefter oplyse, at jeg har modtaget erhvervsevnetab med kr. 21.193,-, hvilket beløb vil blive overført til din kreditorbeskyttede konto i [bank]:

[...]

Jeg har i første omgang overført det fulde beløb, uden beregning af a'contosalær. Der tages således forbehold for at opkræve dette på et senere tidspunkt."

Den 15. september 2015 bad [klager] advokat Michael Hans Christensen om en endelig opgørelse over sagen, da han ikke længere ønskede at gøre brug af [advokatfirma A].

Den 16. september 2015 skrev advokat Michael Hans Christensen følgende til [klager]:

"Tak for en god snak i dag på telefonen.

Som aftalt, sender jeg her en gennemgang af, hvad vi har af udestående på sagen pt., og hvad vi har foran os, så du får et overblik.

Vi har brugt én time på sagen siden sidste afregning. Ved den afregning aftalte vi at vi skulle sende dig hele erstatningsbeløbet og så afregne salær senere. Dét tager jeg med i denne opgørelse pr. d.d.

Pr. d.d. udestår der således 2 timers salær a kr. 2.900 + moms = kr. 7.250,- inkl. moms.

Jeg forventer at jeg skal bruge 1 time yderligere på at rykke Forsvarets Erstatningskontor for afregningen, og på at gennemgå afgørelsen når den kommer, og så sørge for at pengene kommer ind på den rigtige konto hos dig.

Hvis afgørelsen går dig imod, kommer jeg med en plan for hvad vi kan gøre/ikke gøre, således at du kan tage stilling til om du vil slutte sagen.

Hvis afgørelsen giver dig en erstatning, checker jeg om det er det rigtige beløb du har fået, og om afgørelsen i det hele er i orden.

Hvis vi fortsætter sagen frem til og med vi får afgørelsen (og får den checket igennem af mig) skal du med andre ord lægge én time oveni beløbet ovenfor. Så bliver det i alt kr. 10.875,00 kr. inkl. moms.

Det er min klare overbevisning at vi fortsætter sagen så vi sørger for at du får den erstatning du har krav på. Så snart vi får denne sidste del på plads, tror jeg vi kan afslutte sagen, Jeg vil så modregne de 3 timer i den erstatning vi modtager på samme måde som sidst.

*Giv mig derfor en melding hvis du **ikke** vil fortsætte sagen, så sender jeg dig en faktura.”*

Samme dag svarede [klager], at han fastholdt sit ønske om en endelig opgørelse, så deres samarbejde kunne afsluttes.

Hertil svarede advokat Michael Hans Christensen samme dag, at han respekterede [klagers] beslutning, og at han derfor ville bede sin sekretær om at sende en faktura på to timer, hvorefter sagen ville kunne blive afsluttet. Herudover takkede advokat Michael Hans Christensen for godt samarbejde og ønskede [klager] held og lykke fremover.

Ved faktura af 17. september 2015 blev sagen endeligt afregnet med et afsluttende salær for to timer på i alt 7.250 kr. inkl. moms.

Af advokat Michael Hans Christensens time-/sagsregnskab fremgår det, at der i alt er anvendt 49 timer og 11 minutter på sagen.

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Adfærdsklagen

[Klager] har påstået, at advokat Michael Hans Christensen har tilsidesat god advokatskik ved i salær at have forsøgt at opkræve 8 % af den opnåede erstatning.

[Klager] har endvidere påstået, at advokat Michael Hans Christensen har tilsidesat god advokatskik ved at forsøge at opkræve et salær på 520.750 kr. inkl. moms for et meget begrænset stykke arbejde.

[Klager] har til støtte herfor anført, at det uanset formuleringen i ordrebekræftelsen var aftalt, at advokat Michael Hans Christensen i salær ville opkræve 8 % af erstatningsbeløbet, hvilket bl.a. også fremgår af e-mails af henholdsvis 30. december 2014 og 20. februar 2015.

Advokat [A], der under skriftvekslingen ved Advokatnævnet indtrådte som repræsentant for [klager], har endvidere anført, at det tilsyneladende kun var fordi, [klager] søgte rådgivning om regningens størrelse hos sin fagforening, [klagers fagforening], som derefter kontaktede advokat Michael Hans Christensen om salæret, at regningen blev afværget.

Salærklagen

[Klager] har påstået, at advokat Michael Hans Christensens salær skal nedsættes, og har til støtte herfor særligt anført, at der var tale om en helt sædvanlig og ukompliceret arbejdsskadesag.

[Klager] og advokat [A] har endvidere bl.a. anført, at sagen ikke blev vundet på grund af advokat Michael Hans Christensens arbejde, men derimod på grund af, at Folketinget under sagens behandling vedtog en særlov, der betød, at der i veteransager skulle ses bort fra de ellers strenge dokumentationskrav, hvis skadelidte havde været uden professionel rådgivning.

Advokat [A] har endvidere anført, at det af advokat Michael Hans Christensens time-/sagsregnskab fremgår, at klart størstedelen af tidsforbruget vedrører medarbejderne "[Y]" og "[Z]", og at advokat [A] finder det klart urimeligt, såfremt der er tale om sekretærer, og disse afregnes med en timeløn på 2.900 kr. ekskl. moms.

Derudover har [klager] anført, at han fra [...] har fået oplyst, at de normalt betaler 25.000 kr. inkl. moms for at få behandlet en tilsvarende sag hos deres eksterne advokater. I forlængelse heraf har [klager] anført, at han ikke kan forstå, hvorfor han skal betale mere end 8 gange så meget, og at han føler, at advokat Michael Hans Christensen har udnyttet ham, idet han som psykisk invalideret krigsveteran var i en situation, hvor han ikke var i stand til at overskue sagen.

Indklagede:

Adfærdsklagen

Advokat Michael Hans Christensen har påstået frifindelse og har til støtte herfor anført, at aftalen med [klager] var, at salæret maksimalt kunne udgøre op til 8 % + moms, hvorfor salæret godt kunne blive mindre, men ikke større end 8 %. I forlængelse heraf har advokat Michael Hans Christensen anført, at det samlede salær ville afhænge af det konkrete tidsforbrug, samt sagens resultat, betydningen for [klager] m.v., men at advokat Michael Hans Christensen i denne konkrete sag afregnede sagen efter medgået tid.

Advokat Michael Hans Christensen har endvidere anført, at det må bero på en kraftig misforståelse, når [klager] oplyser, at han har betalt 520.750 kr. inkl. moms i salær.

Endvidere har advokat Michael Hans Christensen bl.a. anført, at det i mailen af 30. december 2014 oplyste forventede salær efter en senere gennemgang af sagen blev væsentligt begrænset, henset til, at tidsforbruget på sagen var mindre end forudsat i mailen.

Salærklagen

Advokat Michael Hans Christensen har påstået godkendelse af salæret og har til støtte herfor anført, at salæret er opkrævet for det arbejde, der er udført på sagen.

Advokat Michael Hans Christensen har endvidere anført, at han i januar 2015 var i kontakt med [klager] og [klagers fagforening] vedrørende salærets størrelse, og at advokat Michael Hans Christensen sendte et forslag på det salær, som han fandt fornuftigt i sagen, henset til sagens kompleksitet, sagens værdi for klienten, sagens udfald og den anvendte tid. I forlængelse heraf har advokat Michael Hans Christensen bemærket, at sagen startede med at blive afvist i to instanser. Advokat Michael Hans Christensen har endvidere i forlængelse heraf anført, at [klager] accepterede forslaget, og at det blev aftalt, at sagen skulle fortsætte, idet der resterede nogle erstatningsposter i sagen.

Advokat Michael Hans Christensen har endvidere anført, at salæret atter blev drøftet i september 2015, hvorefter sagen blev afsluttet endeligt med en faktura på to timer, hvilket [klager] bekræftede.

Advokat Michael Hans Christensen har anført, at der er produceret omkring 200 sagsakter i [klagers] sag, at sagen har været alt andet end en almindelig arbejdsskadesag, og at erstatningen er fremkommet som følge af advokat Michael Hans Christensens indsats i sagen.

Endvidere har advokat Michael Hans Christensen anført, at tidsforbruget samlet har været omkring 50 timer og måske mere, henset til de mange telefonsamtaler, der også har været ført.

Advokat Michael Hans Christensen har anført, at han finder det opkrævede salær rimeligt, især hvis der tages udgangspunkt i den gældende timeløn på 3.625 kr. inkl. moms sammenholdt med de forbrugte 50 timer, hvorefter der ville kunne opkræves 181.250 kr., herunder, men ikke alene, set i forhold til sagens resultat contra sagens udgangspunkt.

For så vidt angår initialerne på time-/sagsregnskabet har advokat Michael Hans Christensen anført, at når hans sekretærer har registreret tid på sagen under "[Y]" og "[Z]", så har der ikke været tale om sekretærtimer, men derimod tale om, at sekretærerne har sat de timer på, som advokat Michael Hans Christensen havde brugt på sagen som advokat. I forlængelse heraf har advokat Michael Hans Christensen anført, at sekretærernes eget arbejde således ikke er registreret på sagen, hvorfor de registrerede timer udelukkende er advokattimer.

Derudover har advokat Michael Hans Christensen anført, at der mellem ham og [...] under [klagers fagforening] var meget tæt kontakt under hele forløbet, idet sagen oprindeligt blev henvist til [advokatfirma A] via [klagers fagforening].

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 7 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Adfærdsklagen

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

En advokat må ikke indgå salæraftaler om vederlæggelse af en andel af det udbytte, der måtte opnås ved gennemførelse af en sag.

Det fremgår af advokat Michael Hans Christensens ordrebekræftelse, at *"Vejledende vil din egenbetaling i en sag overfor en ansvarlig modpart normalt aldrig overstige et beløb svarende til ca. 8 % af erstatningens størrelse."* Af ordlyden af den citerede passus fra ordrebekræftelsen fremgår det ikke klart, at advokat Michael Hans Christensens salær ville udgøre 8 %.

Advokatnævnet finder imidlertid, at det som følge af ordlyden af advokat Michael Hans Christensens e-mail af 20. februar 2015, hvor advokat Michael Hans Christensen nedsatte sit salær *"fra 8 % til 4 %, således at der kun beregnes 4 % salær denne gang"* og dermed kun beregnede *"halvt salær i forhold til det aftalte"*, sammenholdt med advokat Michael Hans Christensens e-mails af 30. december 2014 og 12. januar 2015, må lægges til grund, at der var en oprindelig aftale om, at salæret skulle udgøre en procentdel af erstatningen, hvilket kun blev ændret, da [klagers fagforening] på vegne af [klager] spurgte ind til salærets størrelse.

Advokatnævnet finder på den baggrund, at advokat Michael Hans Christensen groft har tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1.

Advokatnævnet pålægger som følge af det anførte og henset til, at advokat Michael Hans Christensen i 2014 blev pålagt en sanktion for tilsidesættelse af god advokatskik, advokat Michael Hans Christensen en bøde på 40.000 kr. i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1.

Advokat Michael Hans Christensen kan indbringe afgørelsen for retten inden 4 uger efter modtagelsen af kendelsen, jf. retsplejelovens § 147 d.

Salærklagen

Efter retsplejelovens § 126, stk. 2, må en advokat ikke kræve højere salær for sit arbejde, end hvad der kan anses for rimeligt.

Det opkrævede salær skal ses i forhold til bl.a. sagens betydning og værdi for klienten, sagens udfald, arten og omfanget af det arbejde, advokaten har udført, og det med sagen forbundne ansvar.

[Klager] må anses som forbruger.

Når en klient er forbruger, skal advokaten i forbindelse med aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten oplyse klienten om de vigtigste elementer i den påregnede bistand, og hvis advokaten på forhånd har fastsat et bestemt salær om størrelsen af det salær, advokaten agter at beregne sig.

Hvis det ikke er muligt på forhånd at beregne salærets størrelse, skal advokaten i forbindelse med indgåelsen af aftalen om bistand af egen drift og på klar og entydig måde skriftligt og direkte til klienten enten angive den måde, hvorpå salæret vil blive beregnet, eller give et begrundet overslag. Advokatnævnet bemærker i den forbindelse, at salær i forhold til forbrugere skal opgøres inklusive moms, jf. markedsføringslovens § 13.

Advokat Michael Hans Christensen ses ikke at have givet tilstrækkelig opdrags- og prisoplysning, og det påhviler derfor advokat Michael Hans Christensen at godtgøre, at der er udført arbejde, som er aftalt med klienten, og at salæret er rimeligt i forhold til det aftalte udførte arbejde og klientens berettigede forventninger.

4 medlemmer udtaler:

Henset til, at det af prisoplysningen klart fremgår, at den angivne timesats skulle tillægges moms, og idet der ikke ses at være uenighed mellem parterne om, hvorvidt den oplyste timepris var med eller uden tillæg af moms, finder disse medlemmer, at den mangelfulde prisoplysning ikke i sig selv kan danne grundlag for en nedsættelse af salæret.

Selv om advokat Michael Hans Christensen i opdrags- og prisoplysningen henviste til de almindelige salærparametre, fremgår det også, at salæret ville blive beregnet med udgangspunkt i medgået tid, og det blev afslutningsvis i opdrags- og prisoplysningen estimeret, at der med sagen ville medgå 15-20 timer, og at [klager] ville modtage et nyt overslag, hvis tidsforbruget måtte blive større end antaget.

Under disse omstændigheder finder disse medlemmer, at der i sagen er givet et begrundet overslag, der indebærer, at advokat Michael Hans Christensen – uanset det opnåede resultat – er afskåret fra at opkræve mere end 20 timer á kr. 2.812,50 kr. inkl. moms, idet disse medlemmer herved har lagt til grund, at [klager] hverken modtog skriftlig oplysning om, at det estimerede tidsforbrug ikke længere kunne holde, eller et nyt begrundet overslag.

At advokat Michael Hans Christensen den 12. januar 2015 over for [klagers fagforening] med kopi til [klager] oplyste, at der på sagen var brugt omkring 28 timer, og at timeprisen gennem årene var reguleret til 2.900 kr. ekskl. moms, ses ikke at ændre herved, idet bemærkes, at et nyt begrundet overslag skal gives, inden arbejdet udføres.

På den baggrund finder disse medlemmer, at det opkrævede salær ikke kan anses for rimeligt, jf. retsplejelovens § 126, stk. 2, hvorfor disse medlemmer i medfør af retsplejelovens § 146, stk. 1, nedsætter det samlede salær til 56.250 kr. inkl. moms.

3 medlemmer udtaler:

Disse medlemmer tilslutter sig flertallets vurdering af, at der i sagen er givet et begrundet overslag, der er til hinder for, at der kan kræves salær for mere end 20 timers arbejde.

Supplerende udtaler disse medlemmer, at når klienten er forbruger, skal den anførte timepris i en ordrebekræftelse være inklusive moms, jf. markedsføringslovens § 13. Disse medlemmer finder derfor, at advokat Michael Hans Christensen ikke er berettiget til at opkræve en højere timepris end det i ordrebekræftelsen anførte beløb, hvorfor disse medlemmer stemmer for, at det samlede salær nedsættes til 45.000 kr. inkl. moms.

Det kan ikke føre til et andet resultat, at det i ordrebekræftelsen er angivet, at beløbet skal tillægges moms, da det forudsættes, at forbrugeren skal kunne henholde sig til det oplyste beløb – uden selv at skulle beregne tillæg af moms – i overensstemmelse med beskyttelseshensynet i markedsføringslovens § 13.

Afgørelsen træffes af stemmeflertallet.

Advokatnævnet pålægger advokat Michael Hans Christensen at betale det eventuelt for meget modtagne salær tilbage til [klager] inden 4 uger. Ud over salæret skal advokat Michael Hans Christensen betale renter af beløbet. Renten er sædvanlig procesrente; det vil sige Nationalbankens udlånsrente med tillæg af 8 % (dog 7 %, hvis advokaten har modtaget salæret før 1. marts 2013). Udlånsrenten kan oplyses af pengeinstitutterne. Beløbet skal forrentes fra det tidspunkt, hvor advokat Michael Hans Christensen modtog beløbet som betaling, til det tidspunkt, hvor advokat Michael Hans Christensen betaler beløbet tilbage.

Herefter bestemmes:

Advokat Michael Hans Christensen pålægges en bøde til statskassen på 40.000 kr.

Advokat Michael Hans Christensens salær nedsættes til 56.250 kr. inkl. moms.

På nævnets vegne

Elisabeth Mejnertz